

Bilaga 1

Styrelsens utvecklade svar med anledning av tjänsteskrivelse

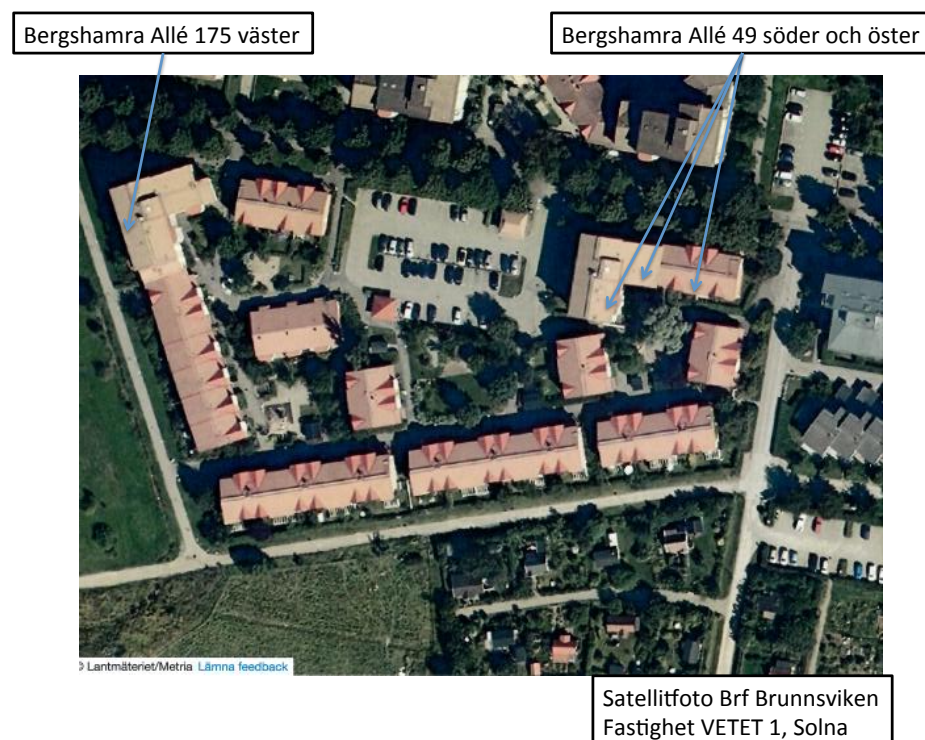
I denna bilaga analyserar och kommenterar styrelsen de argument som Solna stad framför i skrivelse enligt bilaga 2, inklusive ämnen som bygglovsavgift och stadens enda fotografi. Vidare diskuteras olika förslag och tillämpningar av regelförenklingar, stadens krav på paneler samt kontaktuppgifter till föreningen.

Bilagan omfattar följande fyra kapitel:

1. Analys av tjänsteskrivelsen 170518
2. Regelförenklingar
3. Panelers kulör
4. Kontaktuppgifter

Detta brev med bilaga 1 och 2 återfinns digitalt på föreningens hemsida¹. På hemsidan finns även samtliga brev mellan föreningen och staden sedan april samt ett stort antal fotografier.

För att inledningsvis orientera läsare som inte tidigare följt dessa brev visas nedan ett satellitfoto.

Figur 1: Satellitfoto över Brf Brunnsviken med de tak markerade (lutning i olika väderstreck) där solpanelerna ska installeras. Notera att solpanelerna på huset Bergshamra Allé 49 (E1) endast kan ses från innergården sommartid. Taket på Bergshamra Allé 175 (E11) är så högt att solpanelerna inte kan ses från gångvägen nedanför. Sammanlagt består föreningen av tio byggnader varav två ska förses med solpaneler. Fotografiet är tidigare bifogat ansökan till byggnadsnämnden.

1 Analys av tjänsteskrivelsen 170518

Strukturen på detta kapitel är att inledningsvis kopieras text från stadens skrivelse, därefter genomför styrelsen en analys och slutligen avger styrelsen sina kommentarer.

1.1 Antalet paneler

Sida 1: Förvaltningens förslag till beslut är att AVSLÅ 190 st solcellspaneler om 323 kvm med svart kulör.

Analys

Föreningen har, efter Solna stads avstyrkan i brev 170403, reducerat antalet paneler till 151 st vilka sammanlagt upptar endast 257 kvm. Detta framgår tydligt i föreningens brev 170425. Panelerna är dessutom placerade i sammanhängande rektangulära former vilket även det var ett krav från staden. Följande tabell för de 151 panelerna fanns i brevet 170425:

Enhet kvm	Byggn area	Solpanel area	Andel panel
Hus E1 (BA 49)	650	141	22%
Hus E11 (BA 175)	1 077	116	11%
Totalt E1 och E11	1 727	257	15%

Fastigheten Vetet 1	14 626	257	1,8%
---------------------	--------	-----	------

På samtliga ritningar framgår antalet paneler tydligt uppdelat per byggnad. 83 paneler på hus E1 och 68 på hus E11 monterade längs takets flacka lutning. Följande ritningar är insända:

- 170212 Takplan E11 höghusdel (plan 6)
- 170212 Takplan E11 höghusdel
- 170212 Takstolsplan E11 höghusdel
- 170425 Bilaga 3 Takplan E1 höghusdel
- 170425 Bilaga 4 Takplan E1 låghusdel
- 170425 Bilaga 5 Takplan E11 höghusdel
- 170112 Fasadritning 2 Brf Brunnsviken Hus E11 (BA 175)
- 170518 Fasadritning 1 Brf Brunnsviken Hus E1 (BA 49)

Kommentar

Hur kommer det sig att förvaltningen föreslår nämnden att avslå 190 paneler när föreningen endast ansöker om 151 st?

Har föreningen varit otydlig eller finns det andra skäl?

1.2 Bygglövsavgift

Sida 1: Avgiften för bygglov är 8 000 kr.

Analys

Enligt Solna stads taxa² för byggnadsnämnden framgår att taxan för solceller/paneler på tak är 6 000 kr.

I skrivelsen sidan 3 framgår att "Byggnadsnämnden är positivt inställd till solpaneler på tak i Solna".

Linköpings kommun är positiv till solenergi och skriver³ "Att ta tillvara solenergin genom att använda solceller och solfångare är ett steg mot målet. Därför har kommunen tagit fram en solkarta där du enkelt kan se hur förutsättningarna är för att nyttja solenergi på en byggnad. När du sedan söker bygglov för solenergianläggningar behöver du inte heller betala någon avgift för lovet."

Även i Varberg och Uppsala är ansökan för solpaneler avgiftsbefriad.

Kommentar

Många kommuner visar att man är positiva till solpaneler genom att *ta bort bygglovsavgiften*. Linköping, Varberg och Uppsala har mest installerat solcellseffekt i landet⁴.

Solna visar att man är positiv till solpaneler på tak genom att *kraftigt höja bygglovsavgiften* för oss från 6 000 kr till 8 000 kr. Inget motiv till den kraftiga höjningen finns⁵, inte heller hur en höjning av avgiften bidrar till en mer positiv inställning bland boende i Solna att söka bygglov för solel.

1.3 Fotografi

Sida 2: Tjänsteskrivelsen innehåller ett enda fotografi med undertexten: "Hus E11, Bergshamra Allé 151-175 närmast i bild".

Analys

Det framgår inte i skrivelsen varifrån fotografiet är taget. Däremot syns gångvägen framför byggnaden så fotot är taget troligen taget från en lekplats eller en backe intill (benämnd "pulka-backen" av Bergshamraborna).

Undertexten är felaktig eftersom det är adress Bergshamra Allé 175 som syns närmast i bild, övriga adresser tillhörande denna byggnad har adresser Bergshamra Allé 151-173 och dessa syns längre ned i bild, delvis skynda på fotografiet av en buske.

Föreningen har bifogat ca 10 fotografier på byggnad E11, huvudsakligen tagna från gång- cykel och bilvägar där de flesta bergshamrabor befinner sig då de promenerar eller färdas på annat sätt i omgivningen.

Solna stad har inte bifogat ett enda fotografi utvisande den andra byggnaden, hus E1, där för övrigt något fler paneler ska placeras än på hus E11.

Föreningen har bifogat ca 10 fotografier på byggnad E1, huvudsakligen tagna från gång- cykel och bilvägar där de flesta Bergshamrabor befinner sig då de promenerar eller färdas på annat sätt i omgivningen. Förhållanden för solpanelerna här är att samtliga vetter mot kringbyggd gård.

Kommentar

Varför är inte byggnad E1 fotograferad?

Varför är inte platsen varifrån fotografiet på hus E11 är taget markerat på karta?

Vår analys visar att Solna stads enda fotografi på *en av de två* aktuella byggnaderna är taget från en lekplats eller en pulkbacke⁶, inte från platser där Bergshamrabor (förutom barn) normalt promenerar eller färdas på annat sätt.

Solna stad har inte vid ett enda tillfälle kontaktas oss för att på plats besöka vår förening i Bergshamra och här tillsammans studera byggnaderna och området. Vi kunde då förklarat var byggnad E1 ligger men även detaljer som rätt adresser på våra byggnader.

Om detta är det enda visuella beslutsunderlaget för nämnden som förvaltningen lyckas prestera på flera månader är det ytterst anmärkningsvärt. Hur kan staden förvänta sig att någon ska göra en kvalificerad bedömning av helhetsverkan och bebyggelseområdet värde utifrån ett enda fotografi, vars position inte heller är markerad på kartan?

1.4 Inställning till solpaneler

Det framgår på sidan 3: "Byggnadsnämnden är positivt inställd till solpaneler på tak i Solna. Av de 14 beslut som getts åren 2015 till dagens datum avseende solpaneler har endast ett gått sökande emot".

Analys

Tiden som avses är från den 1 januari 2015 till den 18 maj 2017, det är mer än 28 månader. På den tiden har nämnden beviljat 13 lov att producera solel eller värme.

Den installerade effekten i t ex Linköping motsvarar ca 130 solcellsanläggningar av Brf Brunnsvikens storlek⁷.

14 ansökningar har inbringat minst 84 tkr i avgifter till staden.

Kommentar

Det är mycket glädjande att nämnden är positiv till solpaneler och att man visar det genom att bevilja en solansökan var 10:e vecka i genomsnitt. Föreningen hade därmed glädjande nog fel när det gäller den alternativa devisen tidigare.

Hur stor installera elektriskt effekter rör det sig om?

Vad blir det utslaget per solnabo?

I riket är effekten i genomsnitt 14,1 Watt per invånare⁸. Beroende på Solnas siffra - är nämnden nöjd med stadens position?

1.5 Årtal

Sida 3: "Byggnaderna i kvarteret Vetet är uppförda 1986..."

Analys

I Solna stad brev den 3 april anges att "Området där Vetet 1 är beläget uppfördes 1986-91".

Byggnaderna inom fastigheten Vetet 1 uppfördes 1990-1991.

Kommentar

Styrelsen noterat att Solna stad anger två olika årtal för uppförandet, varav den senare i brev 170518 är helt fel och den förra i brev 170403 kan vara mindre fel om "området" avser ett stort antal fastigheter i södra Bergshamra.

1.5 Exponering av tak

Sida 3: "Takfallen är tydligt exponerande mot omgivningen."

Analys

Om takfallen är exponerade eller inte avgöras främst varifrån betraktaren står som exponeras. Vissa av husen är mer än 13 m höga och för att då exponera takfallen måste betraktaren antingen befinna sig på väldigt långt avstånd, vara placerad på en pulkabacke eller färdas i luftballong (motsv).

Byggnaderna är i många fall placerade så att takfallen vetter mot kringbyggda gårdar.

I fallet byggnad E1 vetter takfallen som ska förses med solpaneler mot just en kringbyggd gård.

Figur 2: BRF Brunnsviken olika byggnader är placerade så att kringbyggda gårdar bildas. De blå pilarna med siffror markerar platser och riktningar från vilka 20 fotografier är tagna på hus E1 och E11 där paneler ska installeras. Kartan är tidigare bifogad ansökan till byggnadsnämnden.

Kommentar

Solna stads uppbyggnad inför sina huvudargument är inte komplett. Väsentliga fakta som höjd på hustak och om takfallen vetter mot kringbyggd gård eller inte, sakna helt.

Vet Solna stad om att PBL inom kort ändras avseende just taktäckningsmaterial på fasad eller tak som vetter mot kringbyggd gård?

- Om man vet - varför nämner man inte fakta avseende just "kringbyggd gård"?
- Om man inte vet – ja, då bör andra åtgärder inom organisationen vidtas.

1.6 Karaktärsdrag och varsamhet

Sida 3: "Förslaget med svarta solpaneler tar inte hänsyn till vare sig byggnaderna och områdets karaktärsdrag och är därför ovarsamt...".

Analys

Karaktärsdrag och varsamhet nämns i PBL på två ställen: 2 kap 6§ och 8 kap 17§. Det är för övrigt endast dessa två som Solna stad hänvisar till i sitt beslut.

8 kap 17§. "Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden." Här har Solna stad i sin text blandat samman *byggnadens* och *områdets* karaktärsdrag i samma mening. Analysen tar här fast på det som står i 17§ nämligen *byggnadens karaktärsdrag*. Områdets karaktärsdrag analyseras senare.

8 kap 17§ har underrubriken "Underhåll och varsamhet" och det är i denna kontext analysen ska göras.

8 kap 17§ avser *ändring av byggnad* respektive *flyttning av byggnad*. Eftersom alla lätt inser att frågan om att installera solpaneler på ett befintligt tak inte avser att flytta byggnaden kan detta fall avgränsas.

Återstår alltså fallet med att en ändring av byggnad som ska utföras varsamt. Att utföra betyder enligt SAOL att utföra ett arbete eller att föra ut valuta. Det senare fallet avgränsas här.

Arbetet som ska utföras i vårt fall är att installera solpaneler på befintliga tak och på sikt underhålla dem.

Kommentar

Styrelsen anser att installationen av solpaneler kommer att *utföras* varsamt⁹. Ingen flyttning av byggnader kommer att utföras under installationen. Genomförandet av installationen ska ta till vara byggnadens karaktärsdrag. Byggnadernas tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden kommer inte att påverkas vare sig under utförandet eller vid underhållet av panelerna. Genom att solpaneler producerar miljövänlig energi kommer dock byggnadens *miljömässiga värde att öka* när utförandet av installation med tillhörande inre elarbeten är klara.

1. Vid utförandet (dvs installationen av solpaneler) , anser Solna stad att det är byggnadens *tekniska* värden som inte tas tillvara?
2. Vid utförandet (dvs installationen av solpaneler) , anser Solna stad att det är byggnadens *historiska* värden som inte tas tillvara?
3. Vid utförandet (dvs installationen av solpaneler) , anser Solna stad att det är byggnadens *kulturhistoriska* värden som inte tas tillvara?
4. Vid utförandet (dvs installationen av solpaneler) , anser Solna stad att det är byggnadens *konstnärliga* värden som inte tas tillvara?

Motivera svaren med exempel på ovarsamhet under utförandet.

Stadens svar är synnerligen intressant för alla de företag som arbetar med att installera solpaneler inom ramen för branschorganisationen Svensk Solenergi. Föreningen kommer att leverera Solna stads svar till Svensk Solenergi.

1.7 Stads- och landskapsbilden

Sida 3: Här nämns "Förutom hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen och intresse av en god helhetsverkan..."

Analys

Argumentation är nu något annorlunda än den var i avstyrkan den 3 april, bl a har bisatsen om "natur och kulturvärden på platsen" tillkommit i Solnas text (inte i lagen).

Just "stads- och landskapsbilden" och "helhetsverkan" är kvar och här argumenterade föreningen redan den 25 april.

Staden har även längre ned på samma sida hänvisat till 2 kap 6§ där just dessa termer nämns.

Paragrafen inleds med "Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag...".

Texten i denna paragraf¹⁰ avser hur bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbild, brand, trafikolyckor, stridshandlingar, hygienförhållanden, avfall, trafikförsörjning, personer med nedsatt rörelseförmåga användning av område, ljusanordningar etc.

I denna paragraf som avser ovanstående storheter försöker Solna stad tolka in solpaneler på ett *befintligt tak* i en *befintlig bebyggelse*. Brf Brunnsviken avser inte med sina paneler på taket varken påverka stridshandlingar, hygienförhållanden, trafikförsörjning eller personer med nedsatt rörelseförmåga.

Kommentar

Detta motargument har vi tidigare redovisat redan för över en månad sedan men det är inte bemött i något avseende.

Vi noterat särskilt att paragrafen avser "bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken". För att vara tydlig mot Solna stad: Genom att solpaneler placeras på *befintliga tak* tas *ingen ny mark* i anspråk överhuvudtaget.

1.8 Natur- och kulturvärden på platsen

Sida 3: Här nämns "Förutom hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen och intresse av en god helhetsverkan..."

Analys

Definitionen av plats (även "område") är mycket oklar. I Solna stads översiktsplan avseende kulturmiljöer¹¹ gäller följande områdesdefinitioner.

Figur 3: Karta över Bergshamra i Solna där vissa markerade områden beskrivs som kulturhistoriskt värdefulla.

I södra Bergshamra finns tre områden som definieras som kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

1. Område 13: Bergshamra by.
2. Område 14: Bergshamra koloniområde.
3. Område 15: Tivoli udde.

Någon kulturhistorisk värdefulla miljöer är således inte definierat för varken fastigheten Vetet 1, Rågen, Kornet eller övriga fastigheter i södra Bergshamra.

Skulle Solna stad omdefiniera gränserna för platser eller område för kulturhistorisk värdefulla miljöer till hela södra Bergshamra är risken stor att byggnader (bostäder och butiker), broar och andra anläggningar inte kan byggas i enlighet med Bergshamrastrategin.

Kommentar

Det är inte tillfyllest att endast hänvisa till en paragraf i PBL och sedan bara nöja sig att skriva av den, må så vara att man förenklar och tar bort delar (i olika versioner av stadens brev) som inte passar in. Styrelsen måste för sin bedömning kräva att staden är mer precis – hur ska *lagtexten tillämpas i det aktuella fallet?*

Staden måste exempelvis ange tydligt och klart *vilken plats* som avses.

Anser Solna stad att platsangivelsen som Solna anger i sitt argument för "natur- och kulturvärden på platsen" ska omfatta fastigheten Vetet 1?

Omfattas Vetet 1 av området för kulturhistoriskt värdefull miljö?

1.9 Bebyggelseområdets värden

Sida 3: Meningen ovan fortsätter "... ska även ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas."

Analys

2 kap 6§ fortsätter med en text om att bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas.

Här har inte Solna stad tydliggjort exakt vilka historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden som staden anser att Brf Brunnsvikens paneler liggande på flacka tak på två av våra tio befintliga byggnader hotas.

Vidare har staden inte tydliggjort från vilken observationspunkt denna bedömning ska göras. Inte heller är den historiska tidsangivelsen specificerad.

Kommentar

Solna stad måste återigen vara mer precis. Det är återigen inte tillfyllest att bara skriva av valda delar av en lagtext som argument.

Exakt vilket av uppräknade värden hotas av Brf Brunnsvikens paneler liggande på flacka tak på två av våra tio befintliga byggnader:

1. Är det *historiska* värden? Vilka i så fall?
2. Är det *kulturhistoriska* värden? Vilka i så fall?
3. Är det *miljömässiga* värden? Vilka i så fall?
4. Är det *konstnärliga* värden som hotas? Vilka i så fall?

Från vilken plats i bebyggelseområdet görs denna bedömning? Visa på en karta.

1.10 Ändringar ska göras varsamt

Sida 3: "Ändringar ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Analys

2 kap 6§ avslutas med texten om att "ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas".

Att ändringar avser *bebyggelse* har staden utelämnat när man ogenerat klipper ur valda delar av en lagtext.

Kommentar

Detta motargument har vi tidigare redovisat redan för över en månad sedan men det är inte bemött i något avseende.

Här har inte byggnadsnämnden tydliggjort vilka karaktärsdrag *i bebyggelsen*, alltså inte på en *enskild byggnad*, som hotas av Brf Brunnsvikens paneler liggande på flacka tak på två av våra tio befintliga byggnader.

Frågan om observationspunkt för denna bedömning är återigen oklar.

Avser Solna stad med "bebyggelsen" endast fastigheten Vetet 1, eller södra Bergshamra inklusive Pipers väg¹²?

1.11 Handlingar som ingår i beslutet

Sida 3: De handlingar som ligger till grund för beslutet är situationsplan, plan -och fasadritningar samt kontrollplan.

Sida 2: Ärendet var komplett 2017-04-27.

Analys

Alla handlingar, även så kallade övriga handlingar, är daterade *innan* tjänsteskrivelsen författades. Solna stad begärde in kompletterande handlingar den 11 maj, och föreningen svarade i sitt brev 18 maj.

En handling som Solna stad inte har med i sitt beslutsunderlag är "Produktblad solceller" som föreningen skickade in i tre pappersexemplar plus digitalt den 12 februari.

Kommentar

Varför begär Solna stad in kompletterande underlag *efter* att man anser att ärendet är komplett?

Varför begär Solna stad in kompletterande underlag som sedan inte används som beslutsunderlag?

Hur kommer det sig att just svarta solpaneler är så omöjliga i vårt fall, Solna stad har uppenbarligen inte ens granskat produktbladet för dessa solpaneler och använt detta dokument som underlag för sitt beslut?

1.12 Borttagna argument

I beslutet om avstyrkan den 3 april hävdade Solna stad då "att solcellspanelerna skulle bli ett främmande inslag i området".

Analys

Styrelsen ansåg redan den 25 april att detta var fel ty det finns redan solcellspaneler i södra Bergshamra sedan några år. Panelerna är dessutom placerade på tak inom område 14 (se figur 3) som definieras som en kulturhistoriskt värdefull miljö¹³. Anläggningen fungerar väl och producerar mer än 1 500 kWh per år. Panelerna är för övrigt svarta och helt identiska med de som Brf Brunnsviken avser använda. Solna stad har bevilja anläggningen bygglov¹⁴.

Kommentar

Styrelsen anser att det är glädjande dels att Solna stad tagit bort detta argument, dels att de svarta solpanelerna fungerar så fint i den kulturhistorisk värdefulla miljön.

2 Regelförenkling

Kommunfullmäktige i Solna stad har den 1 januari 2015 gett byggnadsnämnden följande specialuppgift¹⁵: "Nämnden skall verka för regelreformer och regelförenkling inom sitt verksamhetsområde."

Regeringen avser också att regelförenkla, göra planprocessen mer effektiv och föreslår även att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov i plan- och bygglagen. Bostads- och digitaliseringsminister Peter Erikssons har nyligen uttalat¹⁶:

"Mindre krångel gör att vi får mer förnybar energi och mer frihet för människor".

I detta kapitel redovisas och diskuteras enbart regelförenklingar som är hänförliga till vårt bygglovsfall och solpaneler i Bergshamra (en del av Solna).

2.1 Solna stads strävan att förenkla

Solna stad anger beträffande regelförenklingar följande på sin hemsida (uppdaterad 12 dec 2016):

Bygglovsbefriade solceller

Byggnadsnämnden i Solna stad har beslutat om riktlinjer för när bygglov inte behöver sökas för solceller på en- och tvåbostadshus inom planlagt område. Observera att även om bygglov inte behöver sökas kan det i vissa fall krävas att en anmälan av byggåtgärd görs.

Det finns dock en del begränsningar på sidan avseende denna förenkling.

Styrelsen i Brf Brunnsviken har vid ett par tillfällen i sina brev beträffande stadens regelförenklingar angett:

Beträffande solenergi i Bergshamra har nämnden på 29 månader inte åstadkommit någonting.

Har nämnden åstadkommit några regelförenklingar eller inte i Bergshamra sedan den 1 januari 2015?

Om styrelsens har fel i sitt påstående ska vi med glädje be nämnden om ursäkt för ett felaktigt påstående. Vi kommer självklart också publicera ursäkten på föreningens hemsida:

<http://brunnsviken.bostadsratterna.se/arbetsgrupper/solgruppen>

För att slutligen avgöra frågan ber vi nämnden ange tre valfria gatuadresser i Bergshamra där regelförenklingen avseende bygglovsbefriade solceller gäller:

1. Gatuadress 1 i Bergshamra:
2. Gatuadress 2 i Bergshamra:
3. Gatuadress 3 i Bergshamra:

2.2 Regeringens strävan att förenkla

Regeringen bedriver ett brett arbete som tar sikte på att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov.

Intressant i detta sammanhang är att riksdagen ändrat Plan- och bygglagen (PBL) från den 1 juli 2017. I prop. 2016/17:151 står det att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov i plan- och bygglagen. Ändringarna innebär att det inte behövs bygglov för att på andra byggnader än en- och tvåfamiljshus inom områden med detaljplan byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på fasad eller tak som vetter mot kringbyggd gård¹⁷, att på en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan göra en liten tillbyggnad i form av balkong, burspråk eller uppstickande byggnadsdel, att uppföra en mindre byggnad på allmän plats där kommunen är markägare och att uppföra väderskydd för kollektivtrafiken.

I samma proposition avsnitt 7.1 "Fler undantag för byte av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial" skriver regeringen vidare:

Genom förslaget kommer den närmare utformningen av gårdsmiljöerna att överlämnas till fastighetsägarna, som enligt regeringen bör ha möjlighet och få ett stort utrymme att bestämma över den egna fastighetens utveckling. Vanligtvis är det fastighetsägaren själv som påverkas mest av hur åtgärden utformas och i stort sett alla fastighetsägare gör väl avvägda val i fråga om åtgärder i den befintliga miljön. PBL:s bestämmelser är utformade för att ta hänsyn till bl.a. den enskilda människans frihet (jfr 1 kap. 1 §). Regeringen anser att det finns goda skäl att utgå från att den enskilde även i fortsättningen kommer att utveckla sin egendom på ett varsamt och ansvarsfullt sätt, även om undantagen från kravet på bygglov utökas.

Regeringen har den 16 mars gett Boverket i uppdrag att:

- utreda förutsättningarna för ett generellt undantag från kravet på bygglov för ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader, oavsett om byggnadsdelen är vänd mot en kringbyggd gård eller allmän plats,
- utreda förutsättningarna för ett generellt undantag från kravet på bygglov för montering av solcellspaneler och solfångare på byggnader.

I uppdraget står det:

Regeringen bedömer att det finns anledning att se över om regelverket kan göras tydligare genom att utreda förutsättningarna för ett generellt undantag från krav på bygglov för solceller och solfångare monterade på byggnader.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i form av en rapport senast den 31 mars 2018. Den del som berör undantag från krav på bygglov för solceller och solfångare samt altaner ska dock redovisas i separat rapport senast 31 oktober 2017.

3 Panelers kulör

I tjänsteskrivelsen framgår på sidan 3: "Om sökanden skulle vilja revidera sitt förslag till att gälla röda solpaneler skulle beslut på delegation kunna ges."

Antal

Det framgår inte om detta beslut på delegation skulle avse 190 paneler eller om det avser det lägre antal det vi faktisk sökt för nämligen 151 st.

Plats

Inte i något brev från Solna stad framgår från vilken plats en bergshamrabo eller någon annan ska finnas på för att kunna avgöra om det är röda eller svarta paneler på de båda byggnadstaken.

Hur ska då människor kunna ta ställning till något som i praktiken inte syns?

Kulör

Staden har inte specificerat vilken röd kulör som avses. Betongpannorna på föreningens tak har i original två olika kulörer men har inte kvar sina ursprungliga kulörer efter 25 år - utsatta för sol (!) och vind. Varje besökare kan också snabbt konstatera att taken dessutom består av röda plåttak med en annan röd kulör på målarfärgen än betongpannorna, många olika slags ställningar och stegar i aluminium samt svarta flätkåpor och svarta ventilationsrör på taken.

Ordet röd används främst för färger som är relativt starka och inte är speciellt ljusa. De mörkare och mera dämpade färgerna med samma kulörtoner kallas bruna, medan de ljusare kallas rosa eller skära. Om gulheten ökar övergår den röda färgen till orange, och om blåheten ökar kallas färgen lila eller violett.¹⁸

Vilken kulör avses när Solna stad kräver att "röda solpaneler" ska gälla?

Styrelsen anser att Solna stad måste ange teknisk specifikation, exempelvis det i Sverige standardiserade färgbeteckningssystemet NCS (*Natural Colour System*) eller i intervall av strålningsvåglängder av monokromatiskt ljus.

Solna stad bör även ange om det godkända intervallet för röd kulör avser taket på E1 (två typer av betongpannor) eller hus E11 (en typ av betongpanna). Markera på karta.

Rimliga villkor

Ett rimligt krav från en sökande som fått avstyrkan eller avslag där det i beslutet framgår ett villkor som det sökande ovillkorligen måste anpassa sig till är att detta villkor är uppnåeligt.

För att villkoret ska anses uppnåeligt måste styrelsen därför be Solna stad ange tre konkreta fall där staden beviljat röda paneler och dessa sedan monterats. Staden har ju nogsamt påpekat att man redan beviljat 13 fall.

Kan inte Solna stad ange tre fall inom Solna kan staden istället ange tre konkreta fall inom Stockholmsregionen där aktuell kommun krävt röda paneler och detta också monterats på ett tak efter ett bygglov.

Ett ovillkorligt krav är att panelerna finns tillgängliga på den svenska marknaden från och med den 3 april då staden första gången ställde kravet. Att röda paneler finns i ett laboratorium eller på försök någon annanstans utanför Sverige kan inte anses vara uppnåeligt för oss då vi ansökte den 12 januari och kravet Solna stad ställde är daterat den 3 april.

Med tre konkreta fall avser vi att Solna stad ska ange adress och kontaktperson, gärna med bifogade fotografier på installationen på tak.

1. Takinstallation utförd innan 3 april 2017 med röda solpaneler, exempel 1:
2. Takinstallation utförd innan 3 april 2017 med röda solpaneler, exempel 2:
3. Takinstallation utförd innan 3 april 2017 med röda solpaneler, exempel 3:

Kan inte staden ange tre konkreta fall anser styrelsen att kravet *inte är uppnåeligt* för oss och därför orimligt att ställa.

Skälet till att just tre konkreta fall ska uppvisas är dels att Solna stad inte ska kunna anklagas för att favorisera en viss installatör, dels att föreningen måste få ett tillräckligt antal för att en konkurrenssituation ska uppstå vid en eventuell upphandling.

Enhetlighet och förenkling

I södra Bergshamra finns många olika kulörer på tak. Bara i fallet röda tak är nyanserna av rött många, vilket är uppenbart om man besöker området. Det beror dels på att olika slags betongpannor monterats men också som nämnts tidigare på att kulörer förändras då betongpannor utsätts för sol och vind. Vidare tvättas och rengörs pannorna vid olika tillfällen.

I framtiden då fler bostadsrättsföreningar ansöker om att få producera solel kommer kravet på röda paneler, som ska anpassad efter de olika betongpannorna aktuella och framtida (minst 25 år) kulör, te sig inhomogent och komplicerat att hantera.

Styrelsen föreslår därför nämnden följande förenkling: På tak i södra Bergshamra ska alla solpaneler vara svarta. Svart passar nämligen till alla nyanser av rött. Det skapar en enhetlighet på samma sätt som att alla stegar och ställningar på röda tak här är aluminiumfärgade. Dessutom svarar svarta paneler väl mot de befintliga svarta fläktkåporna som också nämnts tidigare.

Denna förenkling innebär samtidigt att bostadsrättsföreningar kan installera paneler här och nu och därmed bidra till regeringens klimatmål samtidigt som förtjänsten ekonomiskt är väldigt god för föreningarna.

4 Kontaktuppgifter

Frågor från personer och företag/organisationer på sändlistan, och från övriga intresserade, kan vänligen ställas till:

Styrelsen, för övergripande frågor, syfte, mål och ekonomi¹⁹ etc.

- styrelsen@brunnsviken.se

Solgruppen inom föreningen, för detaljer kring solprojektet, olika överväganden, beräkningar och tips & råd för en bostadsrättsförening som vill producera el från solen.

- sol@brunnsviken.se

Svea Solar i Solna, för mer tekniska frågor kring våra solpaneler, installation, växelriktare men även elcertifikat och andra kontakter med nätägare.

- www.sveasolar.se

Svensk Solenergi - en branschförening, som med cirka 160 professionella medlemmar representerar såväl den svenska solenergibranschen som de forskningsinstitutioner som verkar inom solenergiområdet.

- www.svensksolenergi.se

Fotnotsförteckning

¹ Se sidan <http://brunnsviken.bostadsrattarna.se/arbetsgrupper/solgruppen>

² Taxa för byggnadsnämndens verksamhetsområde avseende bygglov och detaljplaner. Gäller fr o m 2017-01-01. Tabell 5 avser Avgifter för flerbostadshus, byggnader för verksamheter mm, med rubrik "Yttre förändring"

³ Linköping skriver "I Linköping vågar vi satsa stort och idag sker det strategiska miljöarbetet till stor del i att göra Linköping till en koldioxidneutral kommun år 2025. Det krävs olika åtgärder för att komma dit så som att arbeta med hållbara transporter och effektivisera energianvändningen. En del av detta arbete är också att använda mer förnyelsebar energi så som sol, vatten och bioenergi.

Att ta tillvara solenergin genom att använda solceller och solfångare är ett steg mot målet. Därför har kommunen tagit fram en solkarta där du enkelt kan se hur förutsättningarna är för att nyttja solenergi på en byggnad. När du sedan söker bygglov för solenergianläggningar behöver du inte heller betala någon avgift för lovet."

<http://www.linkoping.se/bygga-bo-och-miljo/bygga-nytt-andra-eller-riva/sok-bygglov/>

⁴ Bengts nya villablogg, solceller på varje hus i framtiden.

<http://bengtsvillablogg.info/2017/04/01/ny-statistik-for-solceller-minst-141-mw-installerat-i-sverige/>
Tio i topp bland kommuner med mest installerad solcellseffekt per 31 december 2016.

Kommun	Installerad effekt (kW)
Linköping	5 364
Varberg	5 229
Uppsala	4 419
Göteborg	3 785
Västerås	3 501
Kungsbacka	3 168
Helsingborg	3 051
Halmstad	2 696
Malmö	2 608
Jönköping	2 430

⁵ Föreningen bestrider alla fakturor där företag eller organisation skickar fakturor med ett högre belopp än det överenskomna och skälig motivering saknas.

⁶ Solna stad är välkommen att återkomma i vinter då många barn med sina föräldrar använder pulkabacken. Förmodligen har huvuddelen av bergshamraborna då sitt fokus nedåt i backen men blickar på föreningens tak kan inte uteslutas. Förhållanden med pulkaåkning förutsätter dock snö och har det snöat på backen har det med stor sannolikhet även snöat på föreningens tak intill. Taket med solpaneler skulle då också vara täckt av snö.

⁷ Linköping hade den 31 december installerat 5 264 kW. Brf Brunnsvikens anläggning är på 41,5 kW. 5364/41,5 = 129,3.

⁸ Bengts nya villablogg, solceller på varje hus i framtiden.
<http://bengtsvillablogg.info/2017/04/01/ny-statistik-for-solceller-minst-141-mw-installerat-i-sverige/>

⁹ PBL 8 kapitel med rubriken "Krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser" och under rubriken "Underhåll och varsamhet".

17 § Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.

¹⁰ PBL 2 kap. 6 § Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan,
2. skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser,
3. åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar,
4. behovet av hushållning med energi och vatten och av goda klimat- och hygienförhållanden,
5. möjligheterna att hantera avfall,
6. trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö,
7. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området, och
8. behovet av framtida förändringar och kompletteringar.

Första stycket gäller också i fråga om skyltar och ljusanordningar.

Vid planläggning och i andra ärenden samt vid åtgärder avseende byggnader som inte ingår i ett ärende enligt denna lag ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. *Lag (2014:477)*.

¹¹ Översiktsplan 2030, antagen av kommunfullmäktige i Solna den 21 mars 2016, kartor och områden på sidorna 70-71.

¹² Pipers väg ligger väldigt nära Brf Brunnsviken. Solna stads byggnadsnämnd har nyligen beslutat bevilja bygglov åt 50 parkeringsplatser med svart asfalt på en orörd gräsmatta i omedelbart anslutning till de tidigare nämnda kulturhistoriska områdena. Gräsmattan användes fram till förra veckan för rekreation och lek. Nu är den snart helt asfalterad.

Hur kan nämnden argumentera utifrån natur- och kulturvärden *mot* svarta solpaneler på ett befintligt tak när samtidigt natur- och kulturvärden i form av gräsmattan, intill kulturhistoriska områden, tillåts asfalteras? Se även föreningen brev till Solna stad den 25 april.

¹³ Det kulturhistoriska värdet skulle kunna härledas till kolonirörelsen strävan efter självhushållning och att producera på egen hand. Kolonisten kan nu komplettera sin egenproduktion av miljövänlig potatis och äpple med egenproducerad och miljövänlig energi.

¹⁴ Solna stad bygglov BND/2015:241.

¹⁵ Byggnadsnämndens reglemente. Kommunfullmäktige fastställer reglemente och överlämnar därmed åt nämnderna att ansvara för skilda verksamhetsområden, uppgifter och arbetsformer. Byggnadsnämnden reglemente gäller från och med 1 januari 2015 och tills vidare. Uppgiften till nämnden om att reformera och förenkla reglerna finns i § 3 Specialuppgifter.

¹⁶ Boverket ska utreda fler undantag på krav om bygglov.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/03/boverket-ska-utreda-fler-undantag-pa-krav-om-bygglov/>

¹⁷ Med kringbyggd gård avses inte bara helt slutna kvarter, utan även gårdar som i huvudsak är kringbyggda. Prop. 2016/17:151, sidan 52.

¹⁸ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Röd>, läst 2017-05-28.

¹⁹ Sedan Solna stads avstyrkan den 3 april fram till idag (åtta veckor) hade föreningen kunnat producera 9 100 kWh ren solel till ett värde av mer än 10 000 kr.